

2.1.1 Hur ser situationen för digital pedagogik, nya läromedel och lärandemiljöer ut för närvarande och vilka förutsättningar finns för att utveckla dem?

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: 2016–2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

För de skolor som anordnar grundläggande utbildning utreds hur situationen ser ut när det gäller nytt lärande, digital pedagogik, nya läromedel och lärandemiljöer och vilka förutsättningar som finns för att utveckla dem. I undersökningen bör beaktas hur följande delområden påverkar forskningsfrågorna:

- På vilket sätt inkluderas i en organisation att digitaliseringens olika delområden möjliggörs i strategiarbetet, i utarbetandet, genomförandet och utvärderingen av verksamhetsplanerna samt i verklig förvaltningspraxis?
- Hurdan praxis finns vid läroanstalterna för att utveckla, mäta och utvärdera lärarnas och elevernas digitala kompetens?
- På vilket sätt planeras, genomförs och bedöms personalens yrkesutveckling vid läroanstalterna?
- Med vilka metoder utvärderas elevernas erfarenheter, studieprestationer och resultat?
- Vilka digitala material används vid läroanstalterna och hur är de anpassade till innehållet i läroplanen?
- Hur drar läroanstalten nytta av samarbete med andra aktörer då undervisningen organiseras och hur tar sig nätverkande uttryck i innehåll och praxis i undervisningen av elever och lärare?
- Vad finns det för praxis inom den grundläggande undervisningen när det gäller underhåll och utvecklande av fysiska och digitala lärandemiljöer och användarstöd för dem?

I samband med förberedelserna för undersökningen kartläggs möjligheterna till att utnyttja det bedömningsverktyg som Europeiska kommissionen färdigställer 2015 för alla utbildningsorganisationer, för att följa upp hur digitaliseringen avancerar och sprida de bästa metoderna.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringens spetsprojekt inom kompetens och utbildning: Nya inlärningsmiljöer och digitala material för grundskolorna.

Som underlag för undersökningen används en utredning som blir färdig i mars 2016 om den nuvarande situationen för digitaliseringen av lärandemiljöer. Dessutom kommer man att följa upp utredningen med två översikter som en del av denna undersökning. Stickprov genomförs under 2017 och 2018.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Undersökningen genomförs som en uppföljningsundersökning, varvid forskningsdata samlas in vid två tidpunkter, under 2017 och 2018. Slutrapporten för undersökningen ska vara klar vid utgången av 2018.

2.2.1 På vilket sätt bidrar åtgärderna i fråga om reformen av yrkesutbildningen till att kompetensbasen och kundorienteringen stärks och verksamheten effektiviseras inom yrkesutbildningen?

Belopp: 150 000 €

Tidsplan: 3/2016 – 12/2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Vid beredningen av en reform av yrkesutbildningen behövs en uppfattning som tagits fram med utvecklande utvärdering om hur kunderna ser på utbildningens kompetensbaserade inriktning och kundorienteringen.

Med kunder avses i detta sammanhang arbetslivet, studerande, utbildningsanordnare, lärare, förvaltning och andra intressentgrupper.

Det behövs bl.a. kunskap om

- Hur reformen tillgodoser kundgrupperna (kundtillfredsställelse)?
- Huruvida utbildningens genomströmning förbättrats, tiden för avläggande av examen förkortats, flexibla studievägar realiserats?
- Hur utbildningsutbudet ser ut just nu (kvalitativ bedömning)?
- Huruvida utbildningens kvalitet/relevans har förbättrats ur arbetslivets synvinkel?
- Huruvida yrkesutbildningssystemet har lyckats reagera på förändringen?

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringens spetsprojekt: Yrkesutbildningen på andra stadiet reformeras.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Information som stöder genomförandet av strategin, inklusive analyser av lägesbilder, bedömning av de politiska åtgärderna (ex ante) och kostnadsanalyser.

2.3.1 Har de reformer av antagningen av studerande till högskolorna som genomfördes 2010–2015 påskyndat övergången till högskolorna och inverkat på studieframstegen?

Hurdana antagningsförfaranden främjar en snabb övergång till studier och vidare till arbetslivet?

Belopp: 200 000 €

Tidsplan: 2016-2017

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Antagningen av studerande till högskolorna reformerades 2010–2015 i enlighet med regeringsprogrammen för statsminister Matti Vanhanens andra regering samt för statsminister Katainens och statsminister Stubbs regeringar.

Ansökan till högskoleutbildning har skett via ett riksomfattande elektroniskt ansökningssystem från och med ansökan till den utbildning som inleddes på våren 2015. I samband med reformen togs möjligheten att reservera studieplatser för dem som ansöker om sin första studieplats i bruk. I reformen ingår också att studentexamen ska utnyttjas bättre vid antagningen av studerande till högskolorna.

I enlighet med ett spetsprojekt som hör till genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering inleder undervisnings- och kulturministeriet under pågående regeringsperiod i samarbete med högskolorna en process där högskolorna ser över sina förfaranden för urvalsprov i syfte att minska antalet onödiga mellanår och tidigarelägga inledningen av högskolestudier. Målet med en snabbare övergång till arbetsmarknaden inverkar på beslut som fattas inom undervisnings- och kulturministeriets, arbets- och näringsministeriets och finansministeriets förvaltningsområden. För att reformen ska avancera behövs en utvärdering av konsekvenserna av de redan genomförda reformerna (helhet 1) samt en utvärdering enligt studieinriktning av konsekvenserna av de olika förfarandena för antagning av studerande till högskolorna (helhet 2).

Helhet 1:

I regeringens proposition 244/2014 bedömdes reformen av antagningen av studerande ha följande tre konsekvenser:

1. När det reserveras tillräckligt med platser för dem som ansöker om sin första studieplats kommer flera sådana sökande att antas. I övergångsskedet kommer detta att gynna också dem som har tagit emot en studieplats före 2014 men inte har avlagt examen.
2. Sökandenas beteende förändras när mottagandet av en plats har betydelse med tanke på den sökandes ställning vid kommande antagningar. Det är sannolikt att de sökande inte längre på samma sätt som tidigare kommer att ta emot platser i sådana utbildningar där de inte har för avsikt att studera ända till examen. Det leder till att platserna riktas till mer motiverade personer. Med tanke på utbildningssystemet fördelas alltså platserna på ett bättre sätt. När det gäller ansökningsobjekt med låg efterfrågan kan en ytterligare

konsekvens bli att man inte kan besätta alla nybörjarplatser.

3. I fråga om nya studieplatser kan efterfrågan minskas genom att öka antagningen av överflyttande studerande. På så sätt kan platserna i den gemensamma ansökan i större omfattning reserveras för dem som söker sin första högskoleplats. "Det bör dock noteras att det totala antalet studieplatser knappast kommer att öka, eftersom högskolorna kommer att sträva efter att nå examensmålen men inte att överskrida dem. Platser för överflyttande studerande innebär färre platser inom den gemensamma ansökan. Högskolornas planering av antagningen av studerande underlättas emellertid av att det inte uppstår onödiga studierätter. Därmed kan antagningarna dimensioneras bättre. Dessutom främjar överflyttning utexaminering av studerande."

Den konsekvens som anges i punkt 2 realiserades redan i någon mån i de antagningar som ordnades våren 2014 och i större omfattning våren 2015, då de som ansökte om en studieplats var medvetna om de kommande obligatoriska kvoterna vid antagningarna. Konsekvensen skulle kunna utvärderas genom en granskning av bakgrunden hos de studerande som inlett sina studier på hösten 2013 och 2014 och på hösten 2015 och samtidigt av studieförskridningen under det första studieåret. Framskrider studierna under det första året på olika sätt i de här grupperna? Har det skett förändringar i antalet studerande som avlägger väldigt lite studier?

Konsekvensen i punkt 1 börjar realiseras våren 2016 då högskolorna är förpliktade att reservera platser vid de ansökningsobjekt som ingår i gemensam ansökan. För att bedöma konsekvenserna kan man jämföra bakgrundsvariabler (ålder, kön, socioekonomisk ställning, tidigare studierätt) hos de som blivit valda dels från våren 2016 och dels från våren 2014 och 2015. När det gäller punkt 3 ska man granska hur stor andel antagningen av överflyttande studerande utgör.

I utredningen skulle man kunna utnyttja högskolornas riksomfattande datalager (VIRTA), i vilket uppgifter om datainnehållet i högskolornas studeranderegister (studierätter, studieprestationer, examina) samlas på basis av lagen (28.6.2013/484). Datalagret skapades 2014 för reformen av antagningen av studerande och för att rationalisera olika dataflöden. Datalagret kommer nu för första gången att användas som databas för en större utredning. Samtidigt skulle man kunna utveckla indikatorer för att kunna följa upp olika företeelser i fortsättningen.

Helhet 2:

En undersökning om vilka antagningsförfaranden som främjar en snabb övergång till studier och vidare ut i arbetslivet behövs för att stödja reformen av antagningen av studerande. Det är också nödvändigt att reda ut om en ändring av antagningsförfarandena kan leda till att det inte behövs en avgiftsbelagd preparandkurs för att studerande ska bli antagna till en högskola.

Inom ett projekt som finansieras som forsknings-, framsyns-, utvärderings- och utredningsverksamhet skulle det t.ex. vara möjligt att inleda 2-3 utredningar inom branscher där det verkar vara allmänt känt att preparandkurserna har stor betydelse för antagningen till högskolorna. Finns det i branschernas antagningsförfaranden faktorer som leder till att studerande väljer preparandkurser? Kan det valda antagningsförfarandet förutsäga hur studierna kommer att framskrida?

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Helhet 1: Regeringsprogrammet för Vanhanens andra regering och Katainens och Stubbs regeringar.

Helhet 2: Sipiläs regerings spetsprojekt 3, En snabbare övergång till arbetslivet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Utvärdering och utredningsinformation som stöd för genomförandet av regeringsprogrammen samt tidig utvärdering av hur politiska åtgärder realiserats för att föra reformen framåt.

2.5.1 Hur förbättras verksamhetsförutsättningarna för och samarbetet mellan näringslivet, högskolorna och forskningsinstituterna?

Belopp: 260 000 €

Tidsplan: 3/2016–12/2016

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Regeringens strävan är att skapa ny tillväxt och sysselsättning genom att förbättra bland annat verksamhetsförutsättningarna för företagande, stärka samarbetet mellan näringslivet, högskolorna och forskningsinstituterna samt genom att bilda starka regionala och sektorvisa kunskapskluster. Målet är bland annat att utveckla en internationellt konkurrenskraftig omvärld för kunskapsbaserad företags- och affärsverksamhet.

Inom projektet skapas en lägesbild av förutsättningarna för samarbete mellan näringslivet, högskolorna och forskningsinstituterna i den nuvarande omvärlden. I undersökningen bör följande aspekter beaktas:

- 1) På vilket sätt inverkar högskolornas och forskningsinstitutens olika status som juridisk person på deras inbördes samarbete samt på samarbetet med andra aktörer?
- 2) Hur kan stärkandet av internationella kunskapskluster främjas med offentliga åtgärder?
- 3) Vilka faktorer och vilken praxis skapar förutsättningar för att på ett branschövergripande sätt utnyttja och kommersialisera den djupgående kunskap som uppkommer i kunskapsklustren? På vilket sätt borde klustrens resultat mätas?
- 4) Hur borde systemet med företagsstöd och andra offentliga stödtjänster utvecklas så att de betjänar behoven hos kunskapsbaserad affärsverksamhet som internationaliseras?

Helhet 1: Inverkan av högskolornas och forskningsinstitutens status på samarbetet mellan sektorerna:

Universiteten och yrkeshögskolorna har nyligen ändrats från statliga räkningsverk till juridiska personer (offentligrättsliga inrättningar, stiftelser, aktiebolag). Ett motiv till reformerna av högskolesektorerna var att underlätta högskolornas samarbete med andra aktörer, eftersom ändringen till juridisk person leder till ökande ekonomisk och administrativ autonomi. Efter att reformerna genomförts är de universitetsanställda inte längre tjänstemän, men universiteten utövar ändå begränsad offentlig makt.

Av forskningsinstituterna är endast två juridiska personer (Teknologiska forskningscentralen VTT Ab är ett statligt icke-vinstdrivande specialuppgiftsbolag och Arbetshälsoinstitutet TTL ett affärsverk). De övriga är räkningsverk. Forskningsinstituterna samarbetar livligt med varandra och det förekommer också samarbete mellan forskningsinstituterna och högskolorna. I de multilaterala projekten deltar ofta också vinstdrivande aktörer från den privata sektorn.

Då samarbetsparterna får frågor om vad som bromsar eller hindrar samarbetet kommer det ofta fram saker som immaterialrätt i fråga om forskningsresultat, gemensam personal och frågor som rör gemensamma stödtjänster. Enligt regeringsprogrammet förutsätts högskolorna och forskningsinstituterna lägga fram förslag till arbetsfördelning och till samarbete mellan fakulteter

och forskningsenheter. I utredningen kartläggs om olika status som juridisk person i processer med många aktörer inverkar på hur immateriella rättigheter identifieras, skyddas och används. Dessutom ska man ta reda på om de eventuella konsekvenserna är en följd av vanor och rutiner eller av bestämmelser.

I utredningen bör man även granska eventuella lagstiftningsvillkor och andra ramvillkor som gäller situationer då utövning av offentlig makt överförs på offentligrättsliga eller privaträttsliga aktörer, eftersom detta kan gälla forskningsinstituten då de sköter myndighetsuppgifter (Grundlagen 124 §).

Helhet 2: Utvecklande av starka kunskapskluster och stärkande av kunskapsklustrens slagkraft:

Som stöd för den politiska beredningen behövs en uppdaterad lägesbild av de regionala kunskapsklustrens nuvarande styrkor, verksamhets- och lösningsmodeller samt förmåga att överföra kunskap som stöd för näringslivets förnyelse. Med tanke på de nationella insatser som styrs till kunskapsklustren är det avgörande huruvida man förmår utnyttja deras samlade kunskapspotential för att åstadkomma ny affärsverksamhet. Det behövs också information om kunskapsklustrens bästa praxis och på vilket sätt aktörerna fås att nätverka och vilka stödtjänster som förutsätts för att främja nätverk med många aktörer samt ekosystem. Här kan resultaten från helhet 1 utnyttjas.

I utredningen tas information fram om den regionala och sektorsvisa kärnkompetensen och om innovationsverksamhetens dynamik, vilket kan användas för att gynna de politiska målen.

Utredningen granskas också den nationella kunskapsbasen för Finlands viktiga tillväxtsektorer (bioteknik, digitalisering, ren teknik, hälsovård) och nätverken mellan regionerna, varmed man kan svara på den internationella konkurrensen.

Utredningen gör det möjligt att jämföra olika regioner med varandra och att detaljerat granska olika forskningsområden och branscher. Samtidigt kan man identifiera kunskapsbasen för de strategiska insatsområden som prioriteras av regeringen och föreslå åtgärder för att förbättra den.

Helhet 3: Reform av de offentliga företagstjänsterna (bl.a. företagsstöd) stöder utvecklingen av kunskapsbaserad och internationell affärsverksamhet

Det nuvarande systemet med företagstjänster är ett omfattande och för företagen rörigt system, som baserar sig på olika organisationers egna servicehelheter och verksamhetsmodeller.

I utredningen bör det granskas på vilket sätt de nuvarande systemen med företagstjänster (bl.a. regionala, nationella och internationella) bör utvecklas så att de bättre betjänar de företag och nätverk med många aktörer som siktar på att innovativ affärsverksamhet med stor tillväxtpotential ska utvecklas och internationaliseras. Dessutom bör presenteras en bedömning av hur tjänsterna borde organiseras för att de ska vara effektiva och beakta kundernas behov och även vara jämlika oberoende av var företaget ligger.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringen Sipiläs spetsprojekt Kompetens och utbildning samt Sysselsättning och konkurrenskraft.

Genomförande av forskningsinstitutsreformen (KOTUMO-processen). Regeringsprogrammets spetsprojekt Kompetens och utbildning, mål: Effektivare och slagkraftigare utnyttjande av resurserna för vetenskap och forskning samt kraftig ökning av Finlands utbildningsexport.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Helhet 1:

Jämförelse av verksamhetsalternativ (räkenskapsverk mot juridiska personer). Inom projektet utnyttjas bland annat de utredningar som gjorts i samband med universitets- och yrkeshögskolereformerna samt bakgrundsarbetet till regeringarnas propositioner om universitets- och yrkeshögskolelagarna och används existerande statistik och databaser samt motsvarande indikatorgranskningar av kunskapsklustren som genomförts tidigare (t.ex. Alueiden osaamisprofillit ANM 13/2012,

https://www.tem.fi/files/32386/TEMjul_13_2012_web.pdf.)

Helhet 2:

En lägesbild av de regionala och innehållsmässiga kunskapsklustrens kompetenskapacitet, profil, branschstruktur, innovationsverksamhetens dynamik samt näringslivets konkurrenskraft och förnyelse baserad på jämförbara input- och outputmätare.

Helhet 3:

Politikrekommendationer om en reform av systemet med företagstjänster och tjänsterna i anslutning till främjandet av kunskapsbaserad företags- och affärsverksamhet